

Недавни нереди у Тибету су жалосни, али кинеска Влада је имала право да заустави насиље. Сједињене Државе користе многе сличне мере које су на располагању у сличним ситуацијама. Присећам се одговора полиције на протесте у Сијетлу 1999. године и каткад насилних демонстрација на годишњим састанцима Светске банке овде у Вашингтону. Незгодно ми је да осуђујем кинеску Владу због овог случаја.

Исто тако, сматрам да се кинеска Влада понела уздржано и да је показала напредак у техникама управљања „масовним инцидентима“ попут ових. Слика која је стигла из Ласе показала је чланове Народне наоружане полиције (не редовне војске!) како нападају цивиле палицама и штитовима од плексигласа, а не калашњиковима и тенковима. Ове јединице су посебно увежбане за овакву врсту ситуације и оне засигурно поседују ватрено оружје, али је оно чувано „у позадини“ где не би било коришћено насумице или из страха. До оружја је дошло након што се пучина разишла и када су се снаге за контролу нереда трансформисале и прешле у полицијску формацију . Да је кинеска влада постала редовне јединице Народне ослободилачке војске да сузбије нереде, исход би вероватно био још гори.

Међутим, забринута сам око кинеске „информативне“ кампање која је почела 15. марта, када су странци (укључујући и новинаре) избачени из Тибета. Кинески медији су почели да шаљу слике насиља и истицали су многе нетачности међународне штампе (којој су ускраћене информације из прве руке и приступ тој области). Кинески извештаји су искључиво истицали нападе на Хан Кинезе од стране Тибетанаца. Портпароли кинеске штампе и владе су обликовали поруку ситуације као питање „реда и закона“, без дијалога о основним разлозима незадовољства – недостатак религијске слободе, културне разлике и економске маргинализације. Овакво третирање ситуације је даље потпалило национализам у Кини и ограничило критичко мишљење и веома потребну интроспекцију.

Изгледа да одбијање омогућавања приступа Тибету страним новинарима крши ангажовање Кине око допуштања слободог приступа медијима пред Олимпијаду, иако верујем да кинеска влада сматра да је то што ради оправдано због опасне ситуације и своје широке дефиниције „државне тајне“.

Изабраним члановима иностране прес-службе дозвољен је приступ Ласи прошле недеље путем пажљиво испланиране посете, нудећи мали увид у приступ кинеске владе тој тешкој ситуацији. При посети главном храму у Ласи, група монаха је могла да приђе медијској делегацији, иако се чинило да су се владини руководиоци, који су пратили делегацију, понашали уздржано и дозволили новинарима да разговарају са њима скоро 20 минута. Виши покрајински званичник је уверавао да неће бити репресалија према монасима.

Нажалост, кинеска влада није показала никакву наклоност према ангажовању Далај Ламе при покушају постизања „трајног решења“ тибетанског проблема. Далај Лама је пажљиво срочио своју поруку, јавно потврђујући да је „Тибет део Кине“ и позивајући на економску и културну аутономију, обећавајући да централна власт у Пекингу задржава надлежности над безбедностим и међународним односима. Формула Далај Ламе је слична Денг Циаопинговом моделу Хонг Конга „једна држава, два система“ али нажалост, што се тиче Тибета, ђаво је у детаљима. Кинеска влада се противи ставу Далај Ламе да Хан емигранти у Тибету треба да га напусте. Такође истиче да устав тибетанске владе у егзилу позива на независност, демантујући Далај Ламу. Признавајући да је порука Далај Ламе одјекнула светом, најновије саопштење владе гласи да „је Далај Ламина верзија аутономије слична независности“.

Нажалост, тврд приступ кинеске владе ограничавана њену способност да поново започне преговоре са Далај Ламом. Неки аналитичари верују да кинеска влада тежи дугорочној стратегији чекања да Далај Лама умре, и затим именовану његове следеће реинкарнације и тражена „бољег договора“ са њим. Ова стратегија вероватно неће успети, јер је тренутни Далај Лама једина уједињујућа снага између Тибетанаца у „великом Тибету“, који укључује Тибет, тибетанске заједнице у покрајинама Сичуан и Гансу, и заједницу која је у егзилу у јужној Азији. Ниједан следећи тибетански лидер неће имати његов ауторитет и легитимитет нити ће бити у могућности да уједини тврде и средње фракције тибетанске заједнице да подрже нови образац за мир и стабилност у Тибету.

Дру Томпсон је директор Кинеских студија и виши сарадник у Никсон центру.

(31.03.2008. The National Interest)